

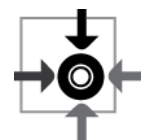
סימני הסדר

ידע קודם

1. הכרה של סימני הסדר כפי שהם מופיעים בהגדה של פסח ובקיצור שולחן ערוך מקור חיים ;
2. הכרות עם מבנה ההגדה.

יעדי המשימה

1. **הבנה ופרשנות** – הבנה של הדרך שלפיה מקיימים את מצוות סימני הסדר, לפי ההלכה ולפי המנהגים המשפחתיים ;
2. **התמצאות במבנה של טקסט הלכתי** – מיקום הסימניות של סימני הסדר בתוך ההגדה ;
3. **מיומנות כללית – הבעה בכתב** – הצגת המידע על סימני הסדר בכתב, בדף המידע ובסימניות ;
4. **מיומנות כללית – הבעה בעל-פה** – הצגת המידע על סימני הסדר בעל-פה.

התנאים לביצוע המשימה

1. עבודה אישית ;
2. עבודה בבית ושני שיעורים בכיתה.

החומרים לביצוע המשימה

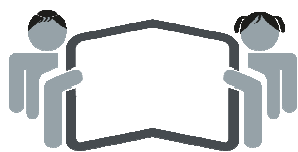

1. המשימה לתלמיד 'סימני הסדר', שבה אמצעי העזר האלה :
 - דף מידע לסימן ;
 - דוגמה לסימניה ;
2. הגדה של פסח ;
3. דפים וכלי כתיבה.

התוצר המצופה מהתלמיד

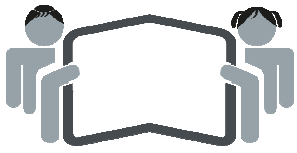
1. סיכום של התלמיד על הסימן שקיבל – דף מידע על סימן הסדר ;
2. שש סימניות (אחת לסימן הסדר של התלמיד, ארבע לארבע הכוסות ואחת לאפיקומן) ;
3. הגדה של פסח שבתוכה שש הסימניות במקומות המתאימים ;
4. הצגה בעל-פה של תיאור הסימן לפני הכיתה.

מורים יקרים,

לפניכם משימת הערכה בנושא 'סימני הסדר'.

לקראת חג הפסח אנו המורים מרבים לעסוק בהוראת הלכות ומנהגים הקשורים לחג. המשימה הזאת ייחודית כי היא מאפשרת להעריך את ההבנה של התלמיד בסימני הסדר ואת ההתמצאות שלו בהגדה של פסח באמצעות פעילויות מגוונות: כתיבת דף מידע על סימן הסדר, תמצות המידע הנוגע לסימן הסדר על גבי סימנייה ומיקום סימניות בתוך ההגדה. כמו כן המשימה מאפשרת להעריך את ההבנה בכתב ואת ההבנה בעל-פה של התלמידים. החלק הראשון של המשימה נעשה בבית בעזרת ההורים בגלל החשיבות הרבה שאנו רואים בשיתוף התלמידים במהלך ליל הסדר, כחלק מהמצווה 'והגדת לבנך'.

שלב 1 – דף מידע לסימן הסדר

יעדי שלב 1

1. **הבנה ופרשנות** – הבנת הדרך שלפיה מקיימים את מצוות סימני הסדר, לפי ההלכה ולפי המנהגים המשפחתיים;
2. **מיומנות כללית – הבעה בכתב** – הצגת מידע בכתב הנוגע לסימני הסדר על גבי דפי מידע.

התנאים לביצוע שלב 1

עבודה בבית בעזרת בני המשפחה

החומרים לשלב 1

1. דף מידע לסימן (עמ' 3 במשימה לתלמיד), העוסק בנושאים האלה: הפעולות הנדרשות כדי לבצע את ההלכה הקשורה לסימן לפי ההגדה, הדרך שלפיה מקיימים את הסימן, המנהגים המיוחדים הנהוגים בבית בקשר לסימן והחפצים המיוחדים שהמשפחה משתמשת בהם בליל הסדר;
2. הגדה של פסח.

הנחיות להעברת שלב 1

1. כל תלמיד יקבל מהמורה שם של אחד מסימני הסדר, ויצטרך להשלים דף מידע הקשור לסימן הזה. לשם כך יעיינו התלמידים בהגדה של פסח וישוחחו בנושא עם הוריהם או עם בני משפחה אחרים. יש להנחות את כל אחד מהתלמידים שיוסיף לדף המידע שלו את המידע הספציפי הקשור לסימן שבו הוא עוסק. לדוגמה: בסימן 'ורחץ' יש לבקש מהתלמיד להציג בדף המידע שלו את ההבדלים בין נטילת ידיים בליל הסדר ובין נטילת ידיים בזמן אחר.
2. כדאי להציע לתלמידים להוסיף לדף המידע פרטים על הסימן לפי רצונם, לדוגמה: לתאר חוויות אישיות הקשורות לסימן או לצרף תמונות.

הערות:

1. מאחר שיש 15 סימנים, שניים-שלושה תלמידים יעסקו באותו סימן. המטרה של המורה בחלוקת הסימנים היא להביא לידי כך שהכיתה תעסוק במגוון סימנים. עם זאת, אם תלמיד מבקש לעסוק דווקא בסימן מסוים הקשור למשפחתו, מומלץ לאפשר לו לעשות זאת.
2. בנספח למדריך זה יש פירוט של דגשים נוספים הרלוונטיים לסימני הסדר השונים. המורה יוכל להנחות את התלמידים להרחיב את מה שכתבו על הסימנים בדפי המידע לפי הנספח הזה.

התוצר של שלב 1

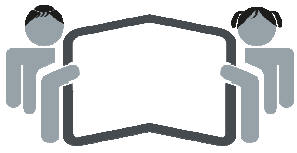

סיכום של התלמיד בדף המידע על סימן הסדר שקיבל.

הערכת שלב 1

יש לאסוף מכל תלמיד את דף המידע שמילא על הסימן שלו, ולהעריך את הדף לפי המחווה. לאחר מכן יש לתת לכל תלמיד משוב על דף המידע שהכין כדי שיתקן לפי הצורך. כך המידע שיופיע על גבי הסימניות בשלב השני יהיה מדויק.

שלב 2 – הכנת סימניות

יעד שלב 2

הבנה ופרשנות – הבנה של הדרך שלפיה מקיימים את מצוות סימני הסדר, לפי ההלכה ולפי המנהגים המשפחתיים.

התנאים לביצוע שלב 2

עבודה בכיתה

החומרים לשלב 2

1. דף מידע על הסימן, מתוקן לפי משוב המורה;
2. דוגמה לסימנייה (עמ' 5 במשימה לתלמיד);
3. הגדה של פסח;
4. דפים וכלי כתיבה.

הנחיות להעברת שלב 2

1. יש להנחות את התלמידים שיכינו סימנייה ויכתבו עליה מידע תמציתי על הסימן שלהם. הסימנייה תתבסס על המידע שנכתב ב'דף המידע על הסימן' ותכלול את הנושאים האלה: הדרך שלפיה מקיימים את הסימן, המנהגים המיוחדים הנהוגים בבית והחפצים המיוחדים שהמשפחה משתמשת בהם בליל הסדר. התלמידים יקשטו את הסימנייה ויוסבר להם שהקישוט צריך להיות קשור לנושא שלה. להכנת הסימניות אפשר להיעזר בדוגמאות לסימניות המופיעות בעמוד 5 במשימה לתלמיד, או לעצב סימניות בתבניות אחרות ובחומרים אחרים. אפשר להכין מראש את הסימניות לתלמידים ואפשר לתת להם להכין את הסימניות בעצמם. מומלץ להביא בחשבון את יכולת התלמידים לגזור ולהכין סימנייה בכוחות עצמם ואת הזמן שמוקצב לביצוע המשימה. אפשר להיעזר במורה לאמנות להכנת הסימניות.
2. יש להנחות את התלמידים להכין חמש סימניות נוספות – ארבע לסימני הסדר של ארבע הכוסות ואחת לאפיקומן. התלמידים יכתבו על כל סימנייה את שם הסימן בלבד ויקשטו אותן בהתאם לנושא שלהן.

הערה:

תלמידים שיקבלו את הסימן צפון (אפיקומן) לא יידרשו להכין סימנייה נוספת לאפיקומן. יש להנחות אותם בנושא זה, ומומלץ לעורר שיח תלמידים בכיתה על הקשר בין האפיקומן ובין הסימן צפון.

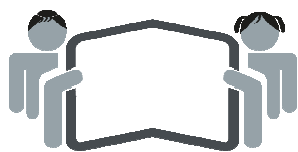
התוצר של שלב 2

שש סימניות: אחת לסימן הסדר של התלמיד, ארבע לארבע הכוסות ואחת לאפיקומן.

הערכת שלב 2

ההערכה תתבצע לפי המחווה לאחר סיום המשימה.

שלב 3 – מיקום הסימניות בהגדה

יעד שלב 3

התמצאות במבנה של טקסט הלכתי – מיקום הסימניות של סימני הסדר בתוך ההגדה

התנאים לביצוע שלב 3

עבודה בכיתה

החומרים לשלב 3

1. שש הסימניות שהוכנו בשלב 2 ;
2. הגדה של פסח.

הנחיות להעברת שלב 3

יש להורות לתלמידים להניח את כל שש הסימניות שהכינו במקום המתאים להן בהגדה.

התוצר של שלב 3

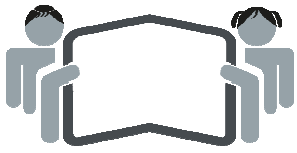

הגדה של פסח שבתוכה שש הסימניות במקומות המתאימים.

הערכת שלב 3

ההערכה תתבצע לפי המחווון לאחר סיום המשימה.

שלב 4 – הצגת הסימן לפני הכיתה

יעדי שלב 4

1. **הבנה ופרשנות** – הבנה של הדרך שלפיה מקיימים את מצוות סימני הסדר, לפי ההלכה ולפי המנהגים המשפחתיים;
2. **מיומנות כללית** – הבעה בעל-פה – הצגת המידע על סימני הסדר בעל-פה.

התנאים לביצוע שלב 4

עבודה בכיתה

החומרים לשלב 4

1. דף מידע על הסימן, שתוקן לפי משוב המורה בשלב 1;
2. הגדה של פסח שבתוכה שש הסימניות במקומות המתאימים.

הנחיות להעברת שלב 4

בשלב זה יציג כל תלמיד בעל-פה את הסיכום על הסימן שלו לפני הכיתה. יש לעודד את התלמידים לשאול שאלות ולאפשר לתלמיד המציג את סימנו לענות על שאלות חבריו. יש להסביר לתלמידים שכל אחד מהם יכול להיעזר בדף המידע שהכין ולהראות לתלמידי הכיתה את ההגדה עם הסימניות שהכין. המורה יערוך תצפית על הצגות התלמידים בעל-פה ויתעד אותן כדי להעריך כל תלמיד לפי המחווה.

הערה:

תלמידים שירצו להציג את הסימן שלהם לפני המורה בלבד, יוכלו לעשות זאת.

התוצר של שלב 4

הצגה בעל-פה של הסימן לפני הכיתה

הערכת שלב 4

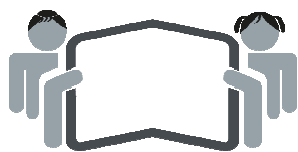

הערכה תתבצע לפי המחווה לאחר סיום המשימה.

סיכום הערכת המשימה "סימני הסדר"

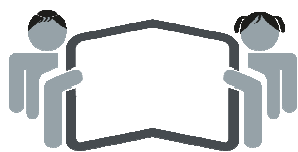

1. הערכת דף המידע לסימן והחזרתו לתלמיד (שלב 1);
2. הערכת ההגדה עם הסימניות (סיום המשימה);
3. הערכת ההבעה בעל-פה של התלמידים על סמך הצגת סימני הסדר לפני הכיתה. בהערכה ייעזר המורה בתיעוד שיכתוב בזמן שהתלמידים יציגו את הסימנים (אופציונלי, בסיום המשימה).

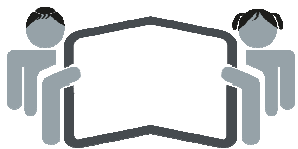

הצעות להרחבת המשימה

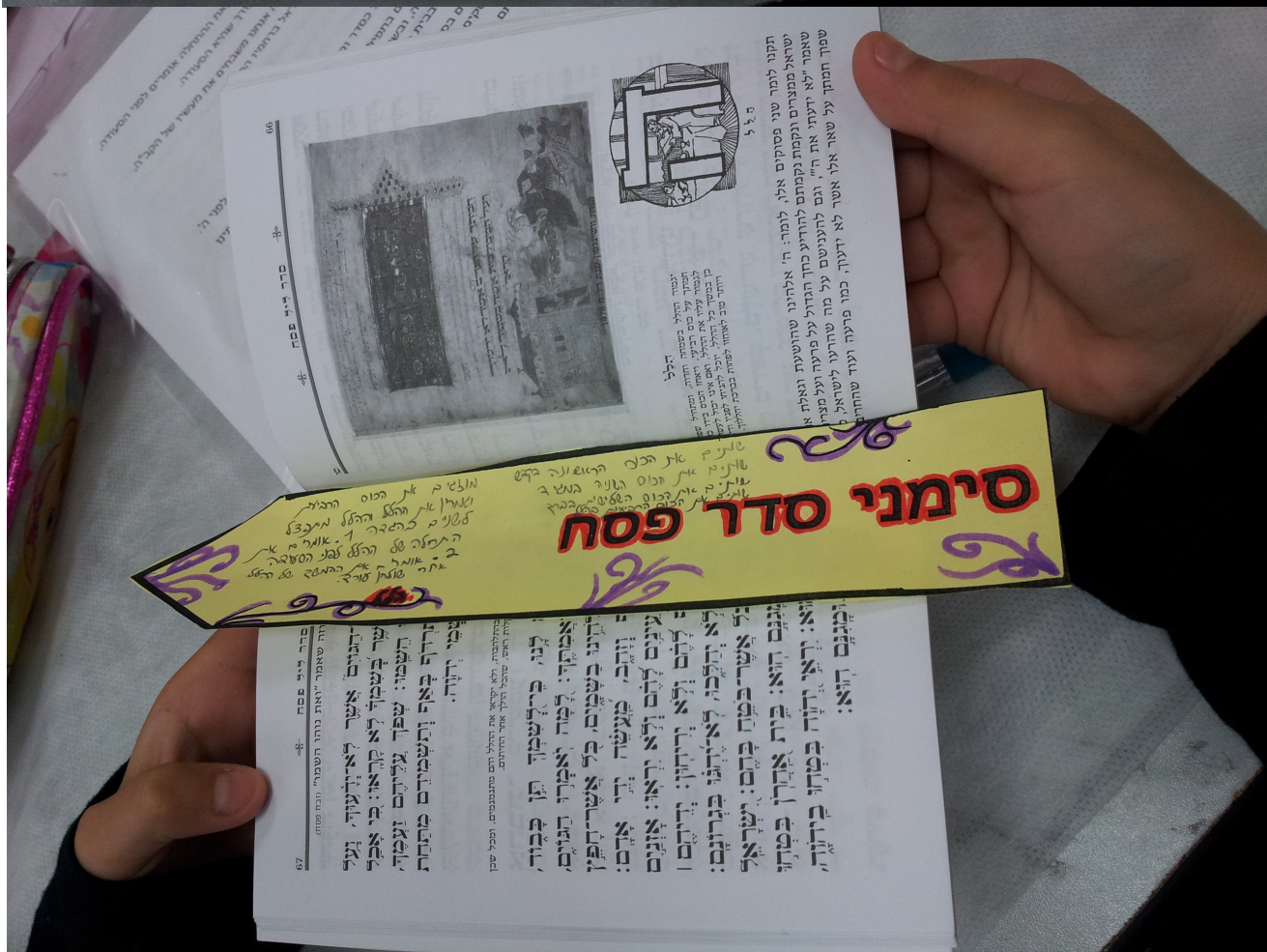
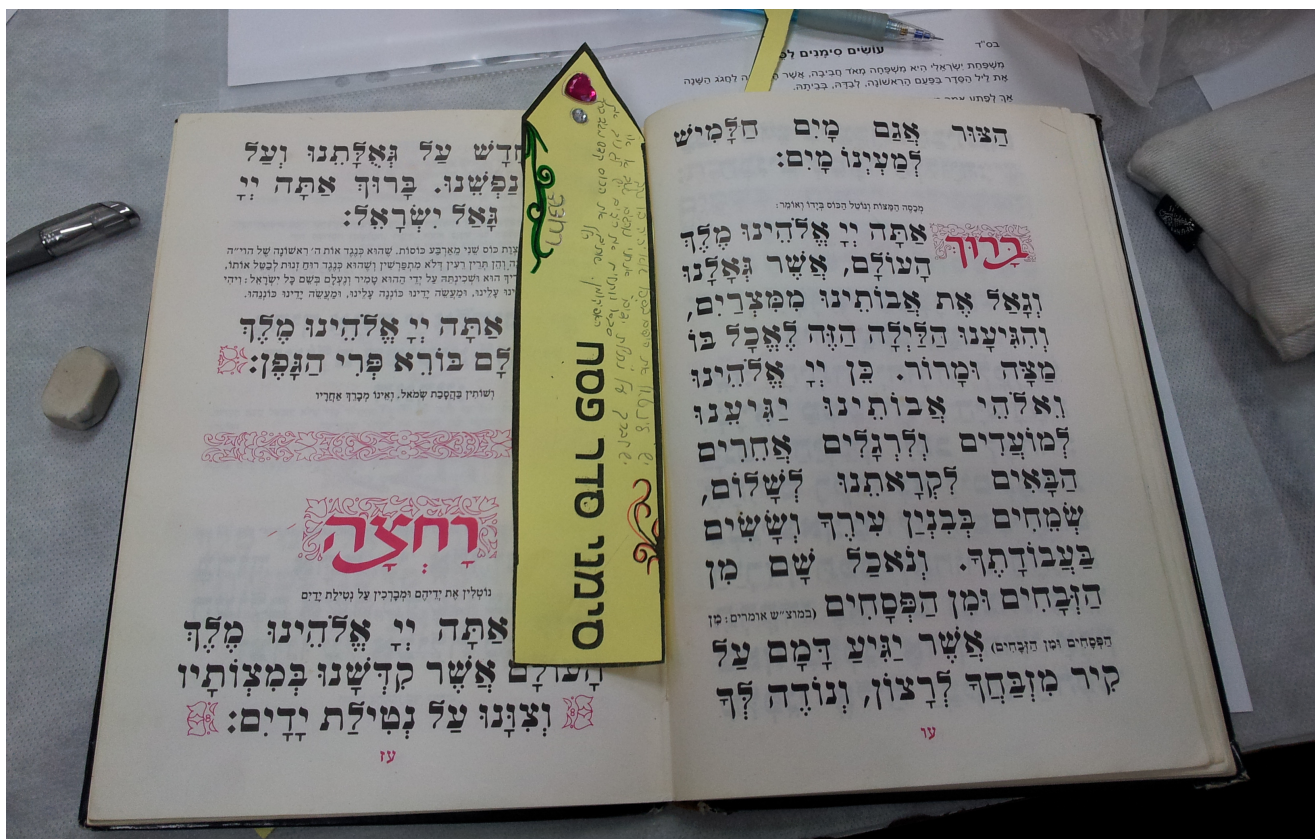
- כל תלמיד ימסור למורה את הסיכום שהכין על הסימן שלו או שישלח לו את הסיכום בדואר אלקטרוני (דוא"ל). המורה יכין חוברת או מצגת של כל הסימנים. הוא יוכל לחלק את החוברת לתלמידים או להקרין את המצגת לפנייהם בכיתה.
- בעת העבודה בכיתה (השלבים 2, 3 ו-4) כדאי לתת את הדעת לסידור חגיגי של הכיתה: ישיבה בצורה מיוחדת, פריסת מפה לבנה על השולחן וכדומה. אפשר להציג בכיתה תערוכה של כלים ותשמישי קדושה שיביאו תלמידים מהבית, הקשורים לליל הסדר ולסימניו.

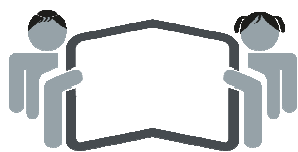

קריטריון	רמת ביצוע		השגת היעד	קרוב להשגת היעד	בתחילת הדרך
	מטלה		6-5	4-3	2-1
הבנה ופרשנות: הבנת הדרך שלפיה מקיימים את המצוות של סימני הסדר, לפי ההלכה ולפי המנהגים המשפחתיים	תיאור בכתב של הדרך שלפיה מקיימים את הסימן לפי ההלכה, בדף המידע לסימן (שלב 1)		התלמיד השלים בדף המידע את התיאור של רוב הפעולות הנדרשות לקיום הסימן.	התלמיד השלים בדף המידע את התיאור של כמחצית הפעולות הנדרשות לקיום הסימן.	התלמיד השלים בדף המידע את התיאור של מעט פעולות הנדרשות לקיום הסימן.
	תיאור בכתב של הדרך שלפיה מקיימים את הסימן לפי המנהגים המשפחתיים, כפי שתוארו בדף המידע לסימן (שלב 1)		התלמיד תיאר באופן מלא מנהג או חפץ משפחתי אחד לפחות הקשור לסימן הסדר.	התלמיד תיאר מנהג או חפץ משפחתי הקשור לסימן הסדר, אבל עסק בחלק מהנושאים הנדרשים בדף המידע לסימן.	התלמיד לא תיאר מנהג או חפץ משפחתי, או שתיאר מנהג או חפץ משפחתי שאינו רלוונטי לסימן.
	כתיבת מידע על הסימן בסימנייה (שלב 2)		התלמיד כתב מידע תמציתי שכלל את הנושאים המרכזיים על הסימן בסימנייה, לפי דף המידע. הכתיבה העידה על הבנה של קיום הסימן.	התלמיד כתב מידע חלקי על הסימן בסימנייה והשמיט פרטים חשובים. הכתיבה העידה על הבנה חלקית של קיום הסימן.	התלמיד כתב מידע לא רלוונטי על הסימן בסימנייה. הכתיבה העידה על חוסר הבנה של קיום הסימן.
התמצאות במבנה של טקסט הלכתי: התמצאות בהגדה	הנחת הסימניות בהגדה (שלב 3)		התלמיד מיקם את שש הסימניות במקום הנכון בהגדה.	התלמיד מיקם חמש או ארבע או שלוש סימניות במקום הנכון בהגדה.	התלמיד מיקם שתי סימניות או סימנייה אחת במקום הנכון בהגדה, או שלא מיקם סימניות בהגדה כלל.
מיומנות כללית – הבעה בכתב והבעה בעל-פה: ארגון המידע והצגתו בכתב ובעל-פה (אופציונלי)	הצגה בכתב של המידע על הסימן בדף המידע (שלב 1)		התלמיד ניסח בכתב את המידע על הסימן בבהירות. התלמיד הציג את המידע בצורה מאורגנת ומוקפדת.	התלמיד ניסח בכתב את המידע על הסימן במעורפל. התלמיד הציג את המידע בצורה מאורגנת.	התלמיד ניסח בכתב את המידע על הסימן באופן שלא היה מובן. התלמיד הציג את המידע בצורה מרושלת.
	הצגה בעל-פה של המידע על הסימן לפני הכיתה (שלב 4)		התלמיד עמד בצורה בטוחה ונינוחה לפני שאר התלמידים. דיבורו היה שוטף וברור והוא שמר על קשר טוב עם תלמידי לשאלותיהם.	התלמיד עמד בצורה טובה למדי לפני התלמידים. דיבורו היה שוטף למדי וברור והוא שמר על קשר חלקי עם תלמידי הכיתה.	התלמיד עמד לפני התלמידים בצורה חסרת ביטחון ודיבורו לא קלח. הוא לא שמר על קשר עם תלמידי הכיתה.

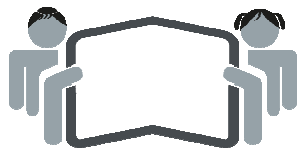
תוצרי תלמידים לדוגמה

נספח – דגשים על סימני הסדר

קדש	ההבדלים בין קידוש בליל שבת לבין קידוש בליל הסדר: – האם יש הבחנה בין הגביע המיוחד לליל הסדר לבין הגביע של ליל שבת? – מתי ההלכה מורה על שתיית הכוס בהסיבה? – כמה כוסות שותים בליל הסדר ובאיזה שלב של הסדר שותים כל אחת מהן?
ורחץ	ההבדלים בין נטילת ידיים במסגרת "רחץ" בליל הסדר לבין נטילת ידיים לפני אכילת פת: – מדוע נוטלים ידיים לפני אכילת הכרפס? – מדוע לא מברכים על נטילה זו? – מה מצופה מהילדים לשאול לאחר נטילת הידיים לכרפס?
כרפס	מהם מיני הירקות השונים של כרפס? מה הוא הירק הנקרא 'כרפס'?
יחץ	מדוע שוברים אחת משלוש המצות? מדוע יש שלוש מצות ולא שתיים?
מגיד	מה נשתנה – הצגת כל מילה והסברה מעשה בבני ברק – המחשה של יציאת מצרים בפסח 'והיא שעמדה' – הסבר הקטע
רחצה	הלכות נטילת ידיים רגילות – הכלי מה היא הברכה כשנוטלים ידיים?
מוציא	אלו שתי ברכות מברכים כשאוכלים את המצה?
מצה	מצה על שום מה? כמה צריך לאכול מהמצה? האם זו מצווה מהתורה או מחכמים? אילו סוגי מצות יש בחג הפסח? מה היא מצה שמורה?
מרור	מהם הסוגים של ירק המרור? הבנת הערך של אכילת חסה בלי תולעים מרור על שום מה? חובת האכילה – מצה ומרור. מה מבין מצוות האכילה בליל הסדר אין אנו מקיימים כיום? מדוע? האם זו מצווה מהתורה או מחכמים, כיום כשבית המקדש אינו קיים? (כיוון שאין היום בית מקדש – אין קורבן פסח, אין אוכלים פסח, ולכן גם אין מצווה לאכול מרור, כי היו אוכלים ביחד: מצה, מרור וקורבן. המרור הוא חלק מהקורבן ואינו עומד בפני עצמו). חרוסת

שולחן עורך	ציון מנהג אחד לפחות הקשור למאכלי החג המיוחדים
צפון	אפיקומן – מהם המנהגים? מי לוקח למי? מה מקור השם? אוכלים כדי להשאיר את טעם המצה בפה, ואחר כך אין אוכלים ואין שותים.
ברך	מה מוסיפים בברכת המזון? כוס של ברכת המזון
הלל	פעמיים אומרים הלל בליל פסח – בתפילה ובליל הסדר ההלל הוא חלק מהאגדה מפצלים את ההלל לשני חלקים, לפני הסעודה ואחרי הסעודה
נרצה	תפילה – 'בשנה הבאה בירושלים הבנויה' שירי עדות, פיוטים בסוף הסדר, אמירת 'שיר השירים' לבוש מיוחד
כורך	מה עשה הלל בזמן שבית המקדש היה קיים? לזכר מה אנו כורכים?